

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОЄКТ

**КОНЦЕПЦІЯ
МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Ірпінь 2024

I. Загальні положення

Освіта та виховання відіграють ключову роль у формуванні особистості та суспільства загалом. Досягнення повноцінного розвитку особистості та формування її культурної, духовної та соціальної свідомості вимагає не лише передачі знань, але й виховання певних цінностей, моральних норм, та розвитку критичного мислення, варто зважати не лише на академічні досягнення, а й на розвиток соціальних навичок, самодисципліни, толерантності, та розуміння різних факторів та поглядів.

Державний податковий університет – відомчий український заклад вищої освіти, що проводить інноваційну, наукову та освітню-наукову діяльність із застосуванням елементів специфічних умов навчання, що сприяє безперервному та всебічному розвитку особистості, суспільства і держави.

Молодіжна політика Університету щодо освіти, соціально-політичної, економічної, екологічної галузей, розвитку духовного, культурного, фізичного потенціалу молоді визначається відповідно до законодавства України. Пріоритети молодіжної політики визначаються Національною молодіжною стратегією.

Концепція молодіжної політики є підґрунтям для створення, практичної реалізації та забезпечення національно-патріотичного, правового, художньо-естетичного, сімейно-родинного, превентивно-оздоровчого виховання в усіх видах діяльності Державного податкового університету (далі – Університет).

В основі концепції молодіжної політики Університету покладено державну молодіжну політику, а саме системну діяльність у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України.

II. Нормативно-правова база в сфері реалізації молодіжної політики Університету

Основні нормативно-правові документи в сфері реалізації молодіжної політики Університету:

Конституція України;

Закон України “Про освіту”;

Закон України “Про вищу освіту”;

Закон України “Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю”;

Закон України “Про основні засади молодіжної політики” (2021 р.);

Державна національна програма „Освіта” „Україна XXI століття”;

Концепція національного виховання студентської молоді;
Концепція розвитку громадянської освіти в Україні;
Національна доктрина розвитку освіти України;
Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року (2022 рік);
Стратегія національно-патріотичного виховання (Указ Президента України, 2019 р.); План дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020 - 2025 роки;
Національна молодіжна стратегія до 2030 року (Указ Президента України, 2021 р.);
Статут Державного податкового університету;
Окремі накази, листи, розпорядження органів виконавчої влади в розрізі забезпечення реалізації напрямів молодіжної політики Університету.

III. Мета і завдання виховання

Метою молодіжної політики Університету є створення умов для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, підвищення рівня її самостійності та конкурентоспроможності, забезпечення активної участі молоді в суспільному житті.

Головними завданнями молодіжної політики Університету є:

створення умов для залучення молоді до громадського, політичного, соціально-економічного, культурного життя суспільства, популяризація ролі та важливості участі молоді у процесі ухвалення рішень;

вивчення студентської молоді, створення необхідних умов для зміцнення правових та матеріальних гарантій щодо здійснення їх прав і свобод;

підтримка молоді в реалізації її соціально-економічного потенціалу, зокрема для вирішення житлових питань, питань професійного розвитку, працевлаштування, задоволення освітніх, медичних, культурних та інших потреб;

допомога молодим людям у реалізації й самореалізації їх творчих можливостей та ініціатив, широке їх залучення до активної участі у національно-культурному відродженні української спадщини, формуванні національно-патріотичної свідомості, розвитку традицій та національно-етнічних особливостей;

формування громадянської, національної та культурної ідентичності української молоді;

забезпечення та координація діяльності молодіжних формувань, органів студентського самоврядування Університету для повноцінного соціального становлення та розвитку молоді, сприяння інституційному розвитку

молодіжних об'єднань, молодіжних центрів, посилення їхньої ролі у процесі соціалізації молоді;

розвиток молодіжної інфраструктури;

підвищення мобільності, соціальної і культурної інтеграції молоді в суспільне життя України та світу;

залучення студентської молоді до активної участі в економічному розвитку України.

Головними принципами молодіжної політики Університету є:

повага до поглядів молоді та її переконань;

надання права і залучення молоді до безпосередньої участі у формуванні й реалізації молодіжної політики та в цілому програм університету, що стосуються суспільства взагалі і молоді зокрема;

правовий та соціальний захист молоді з метою створення необхідних стартових можливостей для їхнього повноцінного соціального становлення та розвитку;

сприяння ініціативі та активності молоді в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

Головними напрямками молодіжної політики Університету є:

розвиток і захист інтелектуального потенціалу молоді, поліпшення умов і створення гарантій для здобуття молоддю освіти, спеціальної професійної підготовки та перепідготовки;

забезпечення зайнятості молоді, її правового захисту з урахуванням економічних інтересів, професійних і соціальних можливостей суспільства;

створення умов для оволодіння духовними і культурними цінностями українського народу та для безпосередньої участі молодих людей у їх відродженні і розвитку, в охороні та відтворенні навколишнього природного середовища;

формування у молоді почуття національної гордості, патріотизму, готовності захищати суверенітет України;

охорона здоров'я молоді, формування у неї глибокої потреби в духовному і фізичному розвитку, вжиття інших заходів, які б забезпечували здоровий генофонд народу України.

Суб'єктами молодіжної політики Університету є:

здобувачі;

студентський парламент Державного податкового університету;

куратор-викладач;

заступник декана/директора факультету/ІІІ;

декан/директор факультету/ІІІ;

відділ молодіжної політики;

Культурно-мистецький центр «Сузір'я»;
 Центр студентського спорту Державного податкового університету;
 ректорат.

Ключові сектори молодіжної політики Університету:

громадянська освіта (навчання та громадянське виховання на основі національних та загальнолюдських цінностей: національнопатріотичне, морально-етичне, правове, волонтерська діяльність);

соціально-економічна освіта (трудове, професійне, соціальне, економічне, сімейне, екологічне, інтернаціональне виховання, виховання медіа-грамотності);

студентське самоврядування.

Молодіжна політика Університету реалізується через виховний процес, який є невід'ємною складовою всього освітнього процесу та орієнтується на:

духовні цінності Українського народу (національна самосвідомість, ідентичність, самобутність, гідність, соборність, свобода);

загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, повага до інституту сім'ї, турбота, повага до себе та інших людей) та соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови та культури, патріотизм, шанобливе ставлення до навколишнього природного середовища, повага до закону, відповідальність та солідарність).

IV. ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА

Концепція розвитку громадянської освіти в Україні базується на необхідності створення сприятливих умов для формування та розвитку громадянських компетентностей людини на всіх рівнях освіти та у всіх складниках освіти, що дасть змогу громадянам краще розуміти та реалізувати свої права в умовах демократії, відповідально ставитися до своїх прав та обов'язків, брати активну участь у суспільно-політичних процесах, а також усвідомлено забезпечувати захист, утвердження та розвиток демократії.

Громадянська освіта розуміється як навчання та громадянське виховання на основі національних та загальнолюдських цінностей.

Закон України «Про освіту» визначає, що держава створює умови для здобуття громадянської освіти, спрямованої на формування компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомленням цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

Таким чином, основними *стратегічними напрямками громадянської освіти* є:

правова освіта громадян, зокрема в частині розуміння та вміння реалізовувати власні конституційні права та обов'язки;

посилення здатності брати участь у суспільному житті та використовувати можливості впливу на процеси ухвалення рішень на всеукраїнському та місцевому рівні (реалізація права на участь).

Метою громадянської освіти є формування і розвиток у громадян України громадянських компетентностей, спрямованих на утвердження і захист державності та демократії, здатності відстоювати свої права, відповідально ставитися до громадянських обов'язків, брати відповідальність за своє власне життя, за налагодження гармонійних стосунків між членами своєї сім'ї, за життя територіальної громади. Завданнями громадянської освіти серед молоді Університету є:

- формування громадянської (державної), національної та культурної ідентичності; сприяння розвитку української мови, підвищення духовного рівня Українського народу та усвідомлення його моральних норм;

- формування поваги до честі та гідності людини, до прав та свобод людини, здатність їх захищати;

- формування громадянської відповідальності за суспільно-політичні процеси, набуття навичок здійснювати демократичне управління на місцевому рівні та навичок участі громадян у веденні державних справ;

- формування і розвиток критичного мислення та медіаграмотності, вміння їх практичного застосування;

- впровадження ідей інклюзивного навчання;

- формування активної життєвої позиції, здатності до громадських ініціатив та волонтерства;

- формування навичок конструктивної міжособистісної та суспільної взаємодії, яка ґрунтується на взаємоповазі, обміну досвідом і співпраці; впровадження принципів солідарності та турботи про спільне благополуччя. Основними змістовими напрямками громадянської освіти є:

- права людини та громадянина;

- участь громадян та інститутів громадянського суспільства у веденні державних справ;

- використання судової системи для захисту громадянських прав; використання інших механізмів захисту прав людини на національному та міжнародному рівні;

- участь громадян та інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики, вирішенні питань місцевого значення, процесах ухвалення рішень на різних рівнях;

- відповідальне ставлення до своїх обов'язків;

- національно-патріотичне виховання;

- критичне мислення;

- медіаосвіта;

- волонтерська діяльність.

Університету відповідно до основних змістових напрямів громадянської освіти забезпечує досягнення в освіті таких результатів:

1. Вища освіта:

формування здатності реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

формування здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

формування загальних компетентностей, передбачених стандартами вищої освіти для кожної спеціальності.

2. Освіта дорослих, зокрема післядипломна освіта:

розвиток навичок демократичного врядування та участь, застосування механізму захисту прав людини;

розвиток відкритості та толерантності до нового, усвідомлення важливості багатоманіття думок;

сприяння усвідомленню цінності закону та доброчесності, готовності у повному обсязі виконувати громадянські обов'язки, захищати державний устрій;

формування здатності набувати громадянами нових компетентностей.

Науково-педагогічні працівники та інші суб'єкти, які провадять педагогічну діяльність для реалізації громадянської освіти, повинні:

дотримуватися ціннісних орієнтирів громадянського суспільства у повсякденному житті та застосовувати їх у педагогічній практиці;

володіти громадянськими компетентностями;

поважати конституційні права громадян;

вміти формувати громадянські компетентності у громадян;

настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до держави, державної мови та державних символів, суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Національно-патріотичне виховання є важливим засобом громадянської освіти.

Утвердження поваги до державної мови, піднесення її престижу серед громадян є важливим аспектом формування й розвитку особистості та основою національно-патріотичного виховання.

Актуальність національно-патріотичного виховання громадян зумовлюється необхідністю консолідації та розвитку суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною і вимагають постійного вдосконалення національно-патріотичного виховання.

Національно-патріотичне виховання молоді – це комплексна системна і

цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

Патріотичне виховання – складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин. Воно сприяє єднанню українського народу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;

- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;

- підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника вітчизни, героя;

- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;

- сприяння набуттю молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;

- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;

- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;

- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, дбайливого ставлення до природи;

- формування мовленнєвої культури;

- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-

патріотичного виховання здобувачів освіти – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- активна участь у громадсько-політичному житті країни;
- верховенство права, повага до прав людини;
- готовності до природоохоронної діяльності;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національномовних особливостей;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Духовне та моральне виховання студента – це складна інтегральна система формування його особистісних якостей, які характеризують ступінь розвитку і саморозвитку моральних цінностей, переконань, мотивів, знань, умінь, почуттів і здібностей, що їх студент виявляє в різних ситуаціях морального вибору та моральної діяльності в порівнянні з тими високогуманними цінностями, принципами, правилами, які в сучасному соціокультурному середовищі заведено вважати нормативними або ідеальними. Таким вихованням забезпечується засвоєння студентами моральної культури суспільства, норм поведінки, міжлюдських стосунків, сприйняття їх як правил, що регулюють власну життєдіяльність, усвідомлення критеріїв добра і зла. У результаті морального виховання досягається єдність етичних знань, моральних почуттів та переконань і потреб у високоморальних вчинках. Важливим показником міри моральності особистості є ступінь зрілості її основних моральних рис, таких як совість, честь, гідність, доброта, відповідальність, сором, дисциплінованість, принциповість. Висока моральність – це завжди єдність слова і діла, чесність і порядність, сумлінне виконання людиною синівських, професійних, громадянських обов'язків, вірне служіння Україні. Втілюється моральність у конкретних вчинках, діях індивіда незалежно від сфери їх вияву.

У моральному вихованні поєднуються принципи і норми загальнолюдської моралі та національної моральної цінності. Моральне виховання пов'язане з правовим вихованням. Поєднуючись, вони забезпечують формування культури людської поведінки.

Студент є носієм певної моралі і виховується як під час навчально-виховного процесу, так і середовищем особистого буття. У зв'язку з цим важливу роль відіграють соціогуманітарні дисципліни, бесіди на моральну тематику, зустрічі з видатними особистостями, читання художньої літератури, неухильне дотримання правил внутрішнього розпорядку університету. Значний потенціал морального впливу на здобувачів має орган студентського самоврядування.

Отже, у процесі організації життєдіяльності здобувачів у культурно-освітньо-виховному просторі сучасного закладу вищої освіти складається система цілей, які орієнтують педагогічний персонал на розвиток виховання студента передусім як громадянина, як фахівця, як високоморальної, інтелігентної, творчої, конкурентоспроможної особистості, як культурної

людини.

Виховання студента як громадянина передбачає становлення патріота, тобто людини з активною громадянською позицією, орієнтованої на демократичні цінності та свободи, здатної до захисту права та виконання своїх громадських обов'язків, відображених у Конституції України.

Виховання студента як фахівця орієнтовано на розвиток:

глибокої зацікавленості, любові до вибраної професії, професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції;

усвідомлення професійного інтересу й відповідальності;

здатності ставити творчі та ефективно розв'язувати професійні завдання в обраній сфері професійної діяльності; готовності приймати нестандартні рішення;

відкритості для нових досягнень науки, техніки і практики.

Важливу роль у цьому процесі відіграє особистість викладача, насамперед дисциплін фахового спрямування.

Виховання студента як високоморальної особистості має на меті розвиток:

високого рівня моральних чеснот (чесності, обов'язку, відповідальності, доброзичливості тощо);

моральної культури, зокрема, розуміння високоморальних національних і загальнолюдських цінностей;

гуманістичних поглядів, переконань і світогляду.

Виховання студента як інтелігентної особистості спрямовано на розвиток: високої культури спілкування та поведінки; високого рівня ерудиції; системності та критичного мислення; естетичної, художньої культури; прогресивних поглядів та переконань; толерантності й поважного ставлення до людей іншої національності та інших поглядів і переконань; кращих рис і традицій української інтелігенції.

Виховання студента як творчої особистості передбачає розвиток:

методологічної, дослідницької культури;

творчо-пошукових умінь та здібностей;

здібностей як до індивідуальної, так і до колективної творчості у вибраній сфері професійної діяльності;

здібностей до креативного, системного застосування знань у розв'язанні професійних теоретичних і практичних завдань.

Виховання студента як конкурентоспроможної особистості ставить за мету розвиток:

працьовитості; стресостійкості; неперервного професійного саморозвитку; комунікативних і лідерських якостей; етично-правової відповідальності; уміння виконувати та завершувати роботу на високому якісному рівні; прагнення постійно підвищувати свій рівень інформаційної культури.

Саме така інтеграція всіх наведених якостей уможливило виховання студента як культурної людини, у зв'язку з чим велика відповідальність покладається на кафедру гуманітарних і соціальних наук, органи студентського самоврядування.

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ

Правове виховання – це формування соціально зрілої, відповідальної поведінки юнаків та юначок на основі знань, норм і принципів чинного законодавства України, поваги до прав і свобод інших людей, шанобливого ставлення до державних символів. Правова культура особистості невід’ємна від активної протидії особам, організаціям і установам, що порушують закони, зазіхають на територіальну цілісність і незалежність України, завдають збитків державі та її громадянам.

Важливим складником цього напряму виховання є правова освіта, яка забезпечується викладанням правових дисциплін, пропагандою чинного законодавства викладачами університету, організацією зустрічей здобувачів і співробітників університету з працівниками правоохоронних органів, проведенням «круглих столів», виставок тематичної літератури.

Важливим засобом правового виховання в Університеті є створення атмосфери вимогливості щодо сумлінного виконання студентами своїх функціональних обов’язків, додержання положень і правил внутрішнього розпорядку університету, наказів ректора, розпоряджень деканів/директорів факультетів/ІНІ.

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ

Головним завданням волонтерського руху в університеті є забезпечення умов для самореалізації та самопізнання здобувачів через допомогу людям, які цього потребують та набуття студентами-волонтерами знань та досвіду волонтерської діяльності.

На сьогодні, волонтерство – потужний соціально-суспільний рух, спроможний взяти на себе частину повноважень соціальних установ. Україна переживає пік громадської активності, коли багато людей абсолютно безкорисливо, щиро бажають допомогти ближньому, і студентство не є винятком.

Волонтерська діяльність в Університеті покликана сприяти професійному становленню здобувачів, формує певні життєві позиції, сприяє саморозвитку та самореалізації здобувачів, дає можливість засвоювати соціальний досвід та виступає одним з напрямів позанавчальної роботи в університеті.

Органи студентського самоврядування Університету сприяють розвитку соціальних ініціатив у молодіжному середовищі, допомагають соціально вразливим категоріям дітей та молоді. До основних їх завдань в цьому напрямі входить: сприяння розвитку волонтерського руху та пропаганда його принципів серед студентської молоді, проведення громадянських волонтерських акцій на місцевому рівні; здійснення та захист прав і свобод, задоволення соціальних і культурних інтересів молодих громадян; створення умов для саморозвитку здобувачів як особистостей, членів суспільства, громадян України. Особливу увагу в цей час студенти-волонтери приділяють військовим. Студенти Університету створюють власні акції та долучаються до різноманітних благодійних заходів.

В Університеті активно проводиться робота щодо популяризації волонтерського руху серед студентської молоді, формування глибокого осмислення молодими людьми значення волонтерської роботи в житті суспільства та духовної потреби допомагати, виховання поваги до праці волонтерів, проведення роз'яснювальної роботи серед молоді про можливий їхній посильний внесок у допомогу людям.

V. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА (ТРУДОВЕ, ПРОФЕСІЙНЕ, СОЦІАЛЬНЕ, ЕКОНОМІЧНЕ, СІМЕЙНЕ, ЕКОЛОГІЧНЕ, ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ, ВИХОВАННЯ МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ) ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ

Трудове виховання має на меті формування любові до праці та потреби в ній, потреби в набутті знань і вмінь професійно діяти, реалізовувати свої нахили і здібності, виконувати свої обов'язки професійно, відповідально, якісно.

Трудове виховання ефективно впливає на становлення і розвиток волі, здатності цілеспрямовано переборювати труднощі, що виникають на життєвому шляху людини, сприяє усвідомленню цінності праці та її провідної ролі в утвердженні індивіда в суспільстві і розвитку суспільних відносин, учить правильно організовувати трудовий процес, творчо, ініціативно та зацікавлено ставитись до самої праці, її результатів, до людей, які люблять і вміють працювати.

Трудове виховання здійснюється передусім через залучення здобувачів до конкретних видів діяльності. Основний вид праці здобувачів – навчання. Належно організований навчальний процес спонукає здобувачів до цілеспрямованого набуття знань і досвіду, сумлінного виконання своїх обов'язків, оволодіння вибраною професією. Формування поваги та любові до праці і потреби в ній відбувається також через залучення здобувачів до інших видів діяльності, зокрема громадсько-політичної, науково-дослідної, художньої самодіяльності, спортивних змагань, суспільно корисної праці.

Важливу роль у трудовому вихованні відіграють ректорат, деканат, кафедри, студентське самоврядування, наукове студентське товариство. Оволодіння студентами спеціальними дисциплінами, навчальними курсами «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» допомагає формувати культуру праці, слідувати у цій сфері законам розвитку людини, природи і суспільства.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИХОВАННЯ

Професійне виховання взаємозв'язане з трудовим вихованням та є його логічним продовженням. Суттю професійного виховання є становлення студента як фахівця. Розв'язанню цього завдання підпорядковується діяльність усіх структурних підрозділів Університету, насамперед – ректорату, деканатів, кафедр та кураторів академічних груп і кожного викладача.

Навчальний процес в університеті є основною ланкою професійного становлення студента. Тому принципово важливо поєднувати теорію і практику, з найбільшою ефективністю передавати студентам необхідний обсяг знань і

вмінь, навчити їх систематично працювати над собою, вміло користуватися набутими знаннями в ринковій економіці. Лекції, практичні заняття, зустрічі з фахівцями, самостійні заняття в бібліотеці, науково-дослідна робота, підготовка курсових і дипломних робіт – ще не повний перелік форм роботи на шляху професійного становлення молодих людей. Важливою в цьому процесі є особистість викладача, передусім дисциплін фахового спрямування. Одним з складників професійного становлення є оволодіння знаннями та навиками роботи з людьми, психологічна готовність працювати в ринкових умовах та відповідати за результати своєї роботи. Результатом професійного виховання є любов і повага до вибраної професії, глибокі та різнобічні фахові знання і вміння, творчий підхід індивіда до розв'язання наявних проблем, готовність ухвалювати нестандартні рішення, особиста відповідальність за справу, відкритість для нових досягнень науки, техніки і практики.

Організують та здійснюють заходи з цього напрямку студентське самоврядування, наукове студентське товариство Університету.

Виховання культури поведінки та спілкування спрямоване на набуття сукупності усталених морально-естетичних і соціально значущих якостей особистості, які виявляються в повсякденному житті та умінні співіснувати з іншими людьми.

Виховання культури поведінки ставить за мету засвоєння моральних вимог суспільства, закріплення у нормах, принципах та ідеалах, та їх інтеграцію в особистий досвід. Культура поведінки охоплює:

- зовнішній вигляд;
- автономність та ролі;
- імідж і презентація;
- стиль життя і репрезентування себе.

Виховання культури спілкування, передбачає формування таких якостей:

- гуманності, толерантності;
- уміння передбачати морально-психологічні наслідки своєї поведінки;
- здатності до компромісів.

Виховання культури навчальної та науково-дослідної діяльності розглядається як цілісна, багатовимірна, багаторівнева, відкрита особистісно, та ціннісноорієнтована система творчої самореалізації, саморозвитку, самовиховання, заснована на інтеграції логічних, інтуїтивних, евристичних, рефлексивних, емпатійних компонентів.

До найефективніших педагогічних технологій, які забезпечують саморозвиток і самовиховання здобувачів, належать:

- технологія проблемно-пошукового навчання;
- особистісноорієнтовані технології організації навчально-виховної діяльності здобувачів;
- тренінги творчого саморозвитку, особистісного зростання, релаксації, аутотренінгу;
- ігри-дослідження;
- суб'єктноорієнтовані дослідні практикуми;

інформаційні технології;

здатність ефективно використовувати механізм соціально-економічного захисту своїх та суспільних інтересів та ін.

На основі економічних знань формується економічна свідомість, тобто усвідомлення людиною реальної картини економічного життя, економічних відносин, власної діяльності, взаємозв'язку між економічною активністю та рівнем задоволення особистих і суспільних потреб.

Складовою економічної свідомості є економічне мислення – здатність людини усвідомлювати явища економічного життя, засвоювати економічні поняття, ідеї, теорії, зіставляти їх з практикою і орієнтуватися в економічному житті. Засвоєні економічні знання, сформоване вміння застосовувати їх в житті і праці, моральні якості, які виявляються у всіх видах економічних відносин у процесі економічної діяльності, економічне мислення формують економічну культуру молодої особистості.

СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ

Студентська молодь повинна бути підготовлена до різних життєвих умов, подолання кризових ситуацій як у сім'ї, так і у повсякденному житті. Важливою є допомога студентській молоді у самовизначенні, самореалізації, розв'язання нагальних проблем в особистому та суспільному житті, допомога у встановленні молодої особи у сімейному житті. Для розв'язання конфліктів у молодій сім'ї студентська молодь повинна знати міжособові відносини, мораль, закони малої соціальної групи, потреби, теорії виховання. Вміти розуміти емоції та їх функції, влучно та доречно висловлювати свою думку, навчитися самоконтролю.

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ

Екологічне виховання – спрямоване на утвердження у свідомості здобувачів знань про природу як єдину основу життя на Землі, переконань про необхідність гуманного ставлення до неї, особисту відповідальність за майбутнє, формування вміння здійснювати діяльність, дбайливо оберігаючи довкілля. Основою екологічного виховання здобувачів є екологічно зорієнтована педагогіка. Вона охоплює принцип природовідповідності, екологію соціального середовища, екологію внутрішнього світу людини, екологізацію навчання та виховання. В екологічному вихованні беруть участь усі викладачі, наставники академічних груп. Принципово важливим аспектом екологічного виховання є усвідомлення студентами потреби робити у процесі майбутньої професійної діяльності все від них залежне для забезпечення екологічно чистих умов виробництва.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Інтернаціональне виховання – це залучення молодих людей до економічних, політичних, соціальних, культурологічних та інших цінностей, створених народами світу, формування поваги до міжнародного суспільного досвіду, бажань і вмінь його переймати, допомагати представникам інших етносів, суспільств та держав у розв'язанні наявних питань і проблем.

Важливе значення для формування у молодих людей інтернаціональних почуттів має вивчення іноземних мов, упровадження в навчальний процес в університеті європейських технологій навчання і критеріїв оцінок знань, стажування та участь у міжнародних конференціях, співпраця Університету з провідними закладами вищої освіти України та інших держав, виступи перед студентами викладачів Університету, які працювали або стажувались за кордоном, лекції іноземних фахівців, проведення тематичних «круглих столів», відвідування виставок, на яких репрезентовані новітні досягнення іноземних науковців, фахівців, фірм, підприємств у галузях освіти, науки, техніки та технологій. Інтернаціональне виховання органічно доповнює патріотичне виховання, допомагає глибше усвідомити місце і роль України у світі, чіткіше визначити шляхи її інтеграції у європейське і світове співтовариство.

ВИХОВАННЯ МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ

Виховання інформаційної культури у загальному розумінні – це виховання у сфері культури, пов'язаної із функціонуванням та користуванням інформацією в суспільстві.

Модель інформаційної культури особистості становлять три компоненти: когнітивний блок (інтернет-грамотність; навички поводження з інформацією; уміння організовувати пошук необхідної інформації; уміння працювати з відібраною інформацією: структурувати, систематизувати, узагальнювати, подавати у вигляді, зрозумілому іншим людям; уміння спілкуватися з іншими людьми за допомогою сучасних засобів інформації тощо); емоційно-ціннісний блок (зміст інформаційних потреб та інтересів; мотиви звернення до різних джерел інформації та пов'язані з ними очікування; ступінь задоволення інформаційних потреб, самооцінка інформаційної компетентності тощо); праксеологічний блок (способи пошуку та канали одержання необхідної інформації; інтенсивність звернення до різних джерел інформації та їх характеристика; застосування одержаної інформації в різних сферах своєї діяльності; способи розповсюдження нової інформації, форми діяльності в інтернеті тощо).

Виховання інформаційної культури починається з формування інформаційної складової – знань. Саме вони, трансформуючись далі в уміння і навички, закладають основу когнітивного блоку, а потім безпосередньо впливають на рівень інформаційної культури здобувачів. Інформаційна культура здобувачів стає визначальним фактором їхньої майбутньої трудової діяльності.

VI. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Студентське самоврядування об'єднує всіх здобувачів Університету. Усі здобувачі, які навчаються у закладі вищої освіти, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів та їх участь в управлінні закладом вищої освіти.

Студентське самоврядування за підтримки ректорату Університету – це дієвий механізм, що забезпечує усвідомлення молоддю важливих соціальних

процесів не тільки у ЗВО, а й на рівні регіону та держави. Головними завданнями студентського самоврядування є:

- створення умов для соціалізації та самореалізації молоді в інтересах особистості, суспільства й держави;

- допомога студентам в оволодінні досвідом старших поколінь;

- налагодження зв'язків з громадськими організаціями, державними органами та іншими установами з метою створення умов для максимального продуктивного навчання та розкриття творчого потенціалу молодої людини; захист та узгодження інтересів студентів з керівництвом університету тощо.

Студентське самоврядування Університету має на меті забезпечити виконання своїх обов'язків та захисту прав, а також сприяти формуванню свідомого, з активною громадською позицією громадянина України, здатного реалізувати свої здібності, знайти відповідне місце в житті, займати в ньому активну громадську позицію.

Студентське самоврядування спрямовує свою діяльність на розкриття й розвиток здібностей студентів та їх ініціативи у творчому пошуку, здатності керувати своїми діями. Студенти стають більш відповідальними за свої рішення та вчинки. Тому основними завданнями студентського самоврядування є:

- забезпечення і захист прав та інтересів студентів;

- забезпечення виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній та творчій діяльності студентів;

- створення різноманітних гуртків та клубів за інтересами;

- сприяння проведенню серед студентів соціологічних та психологічних досліджень;

- сприяння працевлаштуванню випускників;

- організація співробітництва зі студентами інших закладів освіти і т. д.

VII. Прикінцеві положення

Головним завданням діяльності Університету є не тільки підготовка спеціалістів із теоретичним і кваліфікаційним рівнем, що відповідає світовим стандартам, а й таких спеціалістів, які керуються в професійній діяльності та житті в цілому глибоко усвідомленою належністю до свого народу і держави, свідомо виконують державні закони та моральні норми, затвержені в ментальності нашого народу.

Саме завдяки молодіжній політиці в Університеті готується нова генерація української інтелігенції, ядро національної інтелектуальної еліти.

Випускники Університету мають бути не лише спеціалістами, а й людьми творчими, духовно багатими із демократичним світобаченням, здатними примножити історичні надбання українського народу і його внесок у розвиток світової цивілізації.

Університет повинен стати школою саморозвитку, самоуправління, самодисципліни, свідомої відповідальності викладачів і студентів перед

українською нацією у своїй творчій співпраці на благо України.

У зв'язку з реформуванням вищої школи та інтеграцією вищої освіти в Європейське співтовариство, основна ідея молодіжної політики в Університеті полягає у вихованні майбутнього спеціаліста не тільки гідним громадянином своєї країни, а й «громадянином світу».

Університет забезпечує підготовку висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців на рівні світових стандартів, які сформовані гармонійно розвиненими, соціально активними, національно свідомими громадянами України.

Стратегічною метою молодіжної політики в Університеті є підготовка професійно й культурно орієнтованої особистості, що вирізняється здатністю до професійної, інтелектуальної та соціальної творчості, усвідомленням необхідності навчання та самовдосконалення протягом усього життя. Її домінанта – національний характер як основа самовизначення українського народу й особистості українця.

Формування особистості майбутнього фахівця здійснюється системно, через вплив усіх структур і підрозділів Університету.

Система молодіжної політики згуртовує колектив Університету, сприяє розвитку особистості педагогів і студентів.

Нині випускник Університету – це особистість, яка систематично самонавчається, виробляє в собі здатність ставити перед собою цілі та прагне їх досягти, самостійно вибирати або розробляти нові способи навчальної діяльності, щоб оволодіти новими знаннями, уміннями та навичками, а отже і новими компетенціями.

Надзвичайно важливе завдання адміністрації Університету та органів студентського самоврядування полягає в створенні належних умов для розвитку та задоволення культурних потреб студентів, для їх самореалізації.

Отже, досягнення мети виховання можливе лише за умови комплексного підходу і залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу Університету, адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді.

Завідувач відділу
молодіжної політики

Костянтин КОНОНЕНКО

Проректор з науково-педагогічної
роботи та соціального розвитку

Дмитро ВЕНЦКОВСЬКИЙ